

GRATIS MODESPECIAL: DÉ VOORJAARS- & ZOMERTRENDS VOOR 2002

PLAYBOY

Alles wat mannen boeit

Maandblad - april 2002 adviesprijs €4,20

Belastingaangifte

SLIMME TIPS VOOR
DE WARE PLAYBOY

**Groot interview
Frans Molenaar**

'IK BEN DE GROOTSTE
EN DE BESTE'

Het virtuele rijk

DE OVEREENKOMSTEN TUSSEN
FASCISTEN EN FUNDAMENTALISTEN

Playmate of the Year

(EN VRIENDIN VAN HEFNER)
BRANDE RODERICK

OP HETERDAAD!

EX-HOOFDAGENTE SUZANNE DECKERS
IN SENSUELE & SPANNENDE NAAKTSERIE

EINDELIJK OPEN!
het museum van de liefde

MOOIESTE NAAKT VAN
NEDERLAND VERZAMELD

Prijs Euro-countries
excl. Benelux €8,19

www.playboy.nl

het museum der liefde

**Het is zover! Deze maand gaat het Museum van de Liefde open.
En Playboy kreeg exclusief een voorbezichtiging.**

TEKST EWALD VAN VUGT

Het Museum van de Liefde staat in Den Haag en is gehuisvest in een paar stenen kantoorkolossen die prachtig zijn verbouwd tot reusachtige hallen en lichte zalen met grote ramen. Dit museum is een prettige plek waar je makkelijk een paar uur rondwaalt. Hier zijn uit alle Nederlandse museumcollecties - de Collectie Nederland - de mooiste schilderijen, beelden en andere kunstwerken over de liefde bijeengebracht. Hier is te zien hoe het belangrijkste gevoel in de natuur - liefde - in de kunst staat uitgebeeld. De Franse dichter Baudelaire zei het al: "Onder de categorie erotica vallen overigens niet alleen alle schilderijen die over de liefde gaan, maar elk schilderij dat liefde ademt." Jan Steen, de grote schilder van de liefde, schilderde nooit een naakt. Zijn verleidsters hebben vaak alleen pas hun schoenen en kousen uitgedaan, en soms hun bovenkleding, maar hebben altijd nog twee of meer lagen kleren aan. Toch behoren deze meesterwerken, evenals 'Het meisje met de parel' door Johannes Vermeer, tot de mooiste vrouwen in het Nederlandse Museum van de Liefde, maar zij en talloze andere kunstwerken blijven buiten beeld omdat Playboy zich heeft bepaald tot de vrouwelijke naakten.

Meteen bij binnenkomst in deze vleugel van het nieuwe Museum van de Liefde overvallen je gevoelens van diep welbehagen. Het stemt je licht dat je bent omringd met de mooiste vrouwenbeelden. Bovendien is het een troost dat het onderwerp 'vrouw' niet alleen

voor jou zo overweldigend boeiend is: hier is te zien dat ook elke kunstenaar zich heeft verdiept in haar vormen. Vaak is de vrouw voorgesteld als moeder, boerin, dame of in een van haar andere verschijningsvormen, maar het meest is zij afgebeeld als een dartele prinses. In het nieuwe museum zijn zalen vol met de mooiste vrouwenvormen te zien: van de muzen op de spotprenten van Peter van Straaten tot de Venussen van Rembrandt, die allemaal als gewone stervelingen op de rand van een bed kunnen zitten. Deze kunstwerken zijn aantrekkelijk gebleven door de kracht van de kunstenaars en de uiterlijke talenten van hun modellen. Wat zijn ze mooi!

Wie is de mooiste?

Na lang dwalen en veel kijken in het nieuwe museum komt van alle vrouwelijke naakten in de Collectie Nederland de volmaaktste uit een verafgelegen streek, en zij is al 1000 jaar oud. Ze staat rechtop en heft dromerig haar vliegennep boven haar hoofd om zo meteen misschien het geile aapje van zich af te slaan dat haar kleedje tot onder haar dijen omlaag heeft weggetrokken, zodat nu haar hele lijf met alle rondingen bloot is. Zij is een hemelse nimf van

beige zandsteen, bijna een meter hoog, afkomstig uit Khajuraho in India. De draaiing van haar lichaam doet haar heupen en borsten als verse kokosnoten extra goed uitkomen. Al is zij al meer dan 10 eeuwen oud, op haar vlees van steen staan nog altijd de sporen van de omhelzing met haar minnaar waaruit zij zójuist is opgestaan: in haar gezicht en op een schouder zijn de afdrukken te zien van zijn nagels. Al 1000 jaar fris zijn deze vluchtige tekens van het liefdesspel dat zij net nog heeft gevoeld en dat haar voor eeuwig een beetje duizelig en in een wulpsse stemming houdt.

De hemelnimf is ook zo mooi omdat zij een fantasiefiguur is. Zij is een kunstwerk van een vrouwengestalte en tegelijk een lustobject: op dit beeld van een vrouw willen filmsterren nog altijd graag lijken omdat massa's mannen er graag naar kijken. Op sommige tempels in India staan en hangen honderden van deze bolle Pamela Anderson-figuren in bevallige houdingen. Vele vormen paren en groepjes met mannenbeelden die zij in allerlei standjes liefkozen. Hier in Europa is de hemelnimf van de hindoes ook bijzonder doordat de beeldhouwer haar compleet heeft geschapen: haar kutje en navel zijn even precies gebeeldhouwd als haar mondje >

Nederland Museumland

Nederland is niet alleen het dichtst bevolkte land ter wereld, er staan ook de meeste musea. In het museumweekeinde van 13 en 14 april zijn enkele honderden musea gratis of voor half geld te bezoeken. Info Stichting Museum Jaarkart: www.museum.nl

Gustave Courbet (1819-1877), 'Slapend meisje' (1866) (50 x 65 cm) Den Haag, Museum Mesdag.

Johannes Jansz van Bronchorst (1627-1656) 'Jonge vrouw' (1654) (82 x 67 cm) Utrecht, Centraal Museum

'Krisdrager in de vorm van tot sexueel spel uitnodigende vrouw', (19e eeuw, Bali, beschilderd hout) Rotterdam, Wereldmuseum.

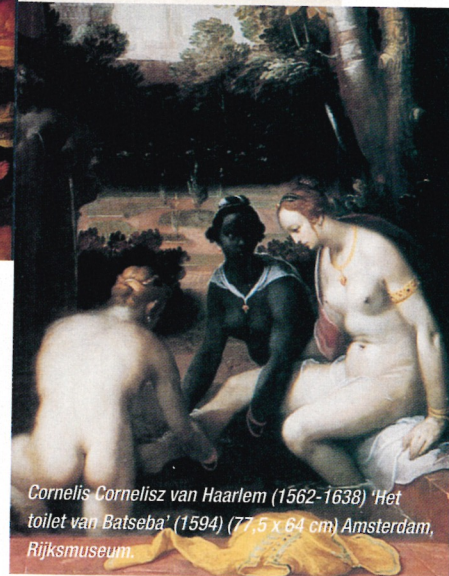

Hendrick Goltzius (1558-1617) 'Zeus en Antiope' (1612), Frans Halsmuseum Haarlem

en andere lichaamsdelen. Even verderop komt een kleinere hemelnimf uit India uit een blok steen tevoorschijn alsof zij je uit de nevel van de eeuwigheid tegemoet treedt. Ook zij is slechts gekleed in halssnoeren, arm- en enkelbanden en pluimen in het haar. Is zij niet het beeld van het mooiste dat op aarde en in de hemel bestaat: een lustige vrouw die vrolijk is en licht? Een andere zeldzaam compleet uitgebeelde vrouw komt eveneens van ver weg en uit een samenleving van hindoes. Ook zij staat lachend en met haar benen open en bloot afgebeeld: zij laat misschien wel als enige vrouwenbeeld in de Collectie Nederland openlijk zien dat zij opgewonden is. Deze hemelnimf van beschilderd hout is gemaakt als bewaarplaats voor een kris, de Indonesische dolk. Officieel heet dit stuk: 'Krisdrager in de vorm van een tot sexueel spel uitnodigende vrouw, Bali, 19e eeuw'.

Kutjes zijn taboe

Handen, haren, oren, halzen, oksels, borsten, tepels, heupen, navel, buiken, billen, benen en voeten - dit alles ontbreekt ook in de westerse beeldende kunst niet op de voorstellingen van vrouwen, maar vrijwel nooit is er zicht op het hoogste plekje tussen haar benen. Kutjes zijn taboe in de westerse kunst: op die plaats hangt altijd een boomblad of een stukje textiel, of er komt juist een wolkje langs. Een verrassend ondeugende en unieke oplossing om te ontsnap-

Cornelis Cornelisz van Haarlem (1562-1638) 'Het toilet van Batseba' (1594) (77,5 x 64 cm) Amsterdam, Rijksmuseum.

pen aan het Europese taboe op het afbeelden van het vrouwelijkste lichaamsdeel vond Johannes Jansz van Bronchorst op het schilderij 'Jonge vrouw'. Hij was 27 jaar toen hij in Utrecht het portret schilderde van een donkerharige schoonheid. Zij is in gedachten verzonken en heeft schijnbaar niet gemerkt dat haar mantel en onderhemd van een schouder zijn gegleden waardoor haar oksel en een halve borst blootvielen. A dirty mind is a joy forever - en wie ziet niet onder haar dromerige gezicht en zachte hals in de plooiën van deze oksel de vormen van het onmogelijk openlijk af te beelden lichaamsdeel? Dit schilderij (uit 1654) hangt in het Museum van de Liefde op een ereplaats in het centrale trappenhuis. De mooiste stukken vonden we dus bij de kunst van verre volken. Maar ook bij de westerse kunst valt veel te genieten. Een groot deel van de benedenverdieping is gewijd aan de eerste vrouw,

de moeder van alle mensen, die in haar jeugd naakt was. Eva en Adam in het Aards Paradijs bieden al duizenden jaren kunstenaars de kans om netjes binnen de traditie een blote man en vrouw af te beelden. Ook los van Adam bestaan van Eva ontelbare voorstellingen waarop zij meestal jong, mooi en naakt is. Een aantrekkelijke, meer dan levensgrote 'Adam en Eva' schilderde Cornelis Cornelisz in 1592 in Haarlem. Ook hier hangt bij allebei de eerste mensen zorgvuldig een boomblad voor hun kruis. In de kleinere zalen is te zien dat de bijbel eeuwenlang een onuitputtelijke bron was voor naaktaferefen. Hendrick Goltzius (1558-1617), een meester uit de generatie vóór Rembrandt, maakte één van de meest erotische bijbelse schilderijen in de Nederlandse kunst. Op het grote doek zijn twee weelderige blote vrouwen bezig om een oude man met wijn en intieme aanrakingen te verleiden om aan haar zijn zaad te schenken. Op de achtergrond staat de wereld in brand. In de veronderstelling dat zij de laatste mensen op aarde zijn, verlangen allebei de dochters van Lot naar een kind. De schilder Goltzius laat goed zien dat zij in deze warme nacht hun vader ertoe zullen brengen om hen om de beurt zwanger te maken. Wie dit schilderij ziet, proeft de wijn van Lot.

Koning David zag vanaf het dak van zijn paleis - ook volgens de bijbel - een vrouw 'bezig te baden, en die vrouw was zeer schoon van uiterlijk'. David liet navragen wie zij was en hoorde dat zij Batseba heette en was getrouwd met één van zijn generaals, Uria, die ver weg was aan het front. David liet de vrouw bij zich brengen en, zegt de bijbel, 'hij lag bij haar'. Later liet zij weten dat zij een kind verwachtte. David stuurde daarop haar man naar het front om voorgoed van hem af te zijn, zodat Batseba bij hem kon komen wonen. Batseba is één van de legendarische vrouwen uit de oudheid, zoals Helena, Susanna en Ester, die vandaag nog fris zijn in het voorstellingsvermogen van iedereen die over haar hoort. Cornelis Cornelisz van Haarlem heeft wat koning David zag met olieverf op canvas geschilderd: het is een betoverend schouwspel. In een koninklijk park zit Batseba op de rand van een marmeren bad terwijl haar rechterbeen wordt betast, gewassen en gedroogd door 2 van haar vriendinnen. De tenen van haar rechtervoet rusten tegen de buik van de staande vrouw. Van deze Europese vrouw zien wij - met de gelukkige koning David - een goudblonde haarwring, een brede rug en ferme billen. De Afrikaanse vrouw naast haar is één van de eerste zwarte vrouwen op een olieverfschilderij, en zij is onvergetelijk mooi met haar stijlvolle kapsel en krachtige aanwezigheid. Zij houdt haar linker onderarm tegen de binnenkant van Batseba's rechterdij en haar vingertoppen strelen Batseba's knieholte. Op dit schilderij viert met de ogen ook andere zintuigen feest, zoals de tastzin en het gehoor. Het gevoel dat het leven hier nu eens overvloedig van tevredenheid wordt benadrukt door de klaterende fontein in de

vorm van een levensgrote stenen vrouw met spuitende borsten. Bijzonder geslaagd in het nieuwe museum is dat elke afdeling een eigen kleur en elke zaalwand een eigen tint heeft gekregen, zonder dat het geheel bont is geworden. De bijbelse kamers zijn passend genoeg in aangename tinten hemelsblauw. Onkerkelijke mensen zullen nooit het genot kennen om tijdens de eredienst aan de Allerhoogste erotische gevoelens uit te wisselen met een medegelovige. De versmelting van godsdienst en sex fascineerde talrijke kunstenaars. De heilige vrouw van wie de christenen de mooiste erotische naaktafbeeldingen maakten, is Maria Magdalena, de prostituee die door Jezus op het rechte pad werd gebracht. Aan het einde van haar boetedoening gaat zij tot haar knieën gekleed in haar haren. Maar als in de eerste periode van spijt over haar uitpattingen en het misbruik van haar lichaam haar haren pas een stuk van haar rug bedekken, grijpen veel kunstenaars hun kans om haar verleidelijke lichaam nog eens goed te tonen.

Veel ruimte voor Venus!

In het souterrain van het museum is een ruime zaal gewijd aan de meest afgebeelde naakte vrouwenfiguur na Eva: Venus, de Griekse godin van de liefde. Van haar perfecte lichaam zijn duizenden jaren oude beelden bewaard, zoals de Venus van Milo zonder armen, die nog van gips gemaakt in heel Europa langs de snelwegen te koop staat (naast de naakte David van Michelangelo). Wanneer in de Renaissance, ongeveer 5 eeuwen geleden, veel schilderijen ook een soort rebussen of visuele raadsels zijn, zit Venus vaak naast Mars, de god van de oorlog, die zij met haar charmes probeert te kalmeren. Veel bijbelse naaktaferefen zijn feitelijk stiekeme of gewelddadige momenten. Vrolijkere stof boden de verhalen van de klassieken. Op de berg Olympus wonen immers hele families van goden die vaak met elkaar de liefde beleven en in omvangrijke groepen van naakte feestvierders door de eeuwigheid trekken. Bovendien komen de goden vaak naar de aarde om nimfen en legendarisch mooie mensen te kussen. Goltzius, van wie we al het bijbelse 'Lot en zijn dochters' bekeken, legde in 1612 het intieme moment vast waarop de Griekse oppergod Zeus voorzichtig in een tepel van Antiope knijpt. Wilde een naaktschilder een paar bij elkaar brengen dat zowel heren als dames behaagde, dan schilderde hij Venus in het gezelschap van Adonis, zoals Ferdinand Bol deed. Bol gaf Venus de kleine borsten en stevige dijen, wat vlees op de heupen en een buikje volgens de schoonheidsidealen van zijn tijd (1657). Zeus heeft het met Leda volgens het vaak vertelde verhaal gedaan in de gedaante van een zwaan. Het meest afgebeelde tafereel van een vrouw die sex heeft met een beest is sinds eeuwen de blote Leda die zich laat nemen door een zwaan. Ga zelf maar eens kijken welke je de mooiste van allemaal vindt.

Naaktschilders illustreerden erotische momenten uit de bijbel, mythen en heldenverhalen om hun werk binnen de tradities te plaatsen. Als iemand in vroeger eeuwen het schilderij van een blote man en vrouw had genoemd 'Mijn buurman en zijn vrouw', had hij last met de ordehandhavers gekregen. Maar als hij het noemde 'Odysseus en Calypso', dan was alles in orde. Bovendien kon elk naaktafereel worden goedgepraat met het klassieke excuus dat het leven van anonieme herders en herderinnen was afgebeeld, een groep die van oudsher bekend stond als simpele maar diep tevreden levensgenieters. Een levenslustig voorbeeld van een pikante platelandsvrouw met bloemen in het haar en een decolleté om bij te blozen is 'De schone herderin', geschilderd door Paulus Moreelse in 1630. In de uitgestrekte bovenverdiepingen hangen topstukken van de Europese kunst van de laatste eeuwen. De ramen in het dak van de trappenhuisen zijn opvallend groot en doorzichtig. De rest van de zoldering is bekleed met aluminium platen als het lijstwerk van de levende schilderijen van wolken en luchten. Het werkt weldadig dat in het grote museum alle wanden een andere tint hebben, op de bovenste ver-

dieping overwegend zilvergrijs. Prettig is ook dat overal comfortabele rustbanken staan. Talrijke kunstenaars in Europa rukten in de negentiende eeuw aan de kettingen van vastgeroeste gewoonten. Met de groeiende welvaart nam de aanbidding van de vrouwengestalte in de beeldende kunst massale vormen aan. Romantici en realisten dweepten met de vrouwenfiguur. Het choqueren van het klootjesvolk werd een deel van de kunstenaarstaak, ook omdat uit roemruchtigheid soms rijkdom wordt geboren.

Sex sells, ook toen al

De kreet sex sells gold ook toen al. En sinds de kunsthandel bestaat, vormen vrouwelijke naakten een flink deel van de omzet. Kunstenaars bleven hun werken opsieren met titels uit klassieke mythen en verhalen uit de bijbel, maar ze maakten ook veel naaktstudies die ze simpelweg een vrouwennaam gaven: Anna, Laura en de vele anderen. Steeds uitdagender poseerden de modellen en steeds experimenteler schilderden de kunstenaars. In sommige zalen vullen de gewaagd geschilderde naakten de wanden twee of drie rijen hoog. Veel gebruikte titels zijn: 'Liggend naakt', 'Rustende vrouw' en 'Slapend meisje'. Het grote doek met het klassieke Griekse model Phryne, gemaakt door Gustave Boulanger in 1850, hangt naast de olieverfschets die Lourens Alma-Tadema 'Uitgeputte maenaden na de dans' noemde. Nadat deze vrouwen Bacchus, de god van de wijn, langdurig hebben aanbeden, zijn zij over elkaar heen in slaap getuimeld. Het werk is nooit voltooid, zegt het bijschrift in het museum, waarschijnlijk omdat het te erotisch werd gevonden.

Alma-Tadema in Londen, Ary Scheffer in Parijs en George Breitner in Amsterdam, later Kees van Dongen, Jan Sluyters en andere Nederlandse kunstenaars hadden internationaal succes, niet het minst met hun vrouwelijke naakten. Bekijk eens het doek 'Rustende vrouw' van George Breitner, een liggende gestalte die is geschilderd met een dansende penseel. Kleur en vlees: materie en illusie: de achtergrond van Breitners heldere, realistische naakt is een abstract spel van vormloze donkerte.

De Fransman Gustave Courbet schilderde het beroemde 'De geboorte van de wereld', ook genoemd 'De levensbron', waarbij de toeschouwer schuin omhoog van dichtbij tussen een paar vrouwendijen naar het grootste taboe in de westerse kunst kijkt. Dit schilderij is niet in Nederland, evenmin als Courbets 'De lesbiennes' waarop een paar is verdiept in traag liefdesspel (in museum Petit-Palais in Parijs). Wel te zien in het Nederlandse Museum van de Liefde is een ander meesterwerk van Courbet. Dit liggend naakt is 65 cm lang en bijna volmaakt gemaakt van verf en vlees, doek, herinnering en fantasie. Met dit 'Slapend meisje' van Courbet uit 1866 liefst voorgoed op ons netvles verlaten wij nu het fascinerende Museum van de Liefde, met het vaste voor-nemen om binnenkort terug te gaan. ♡

MOOISTE VROUWELIJKE NAAKTEN IN DE COLLECTIE NEDERLAND

- 1: Hemelnimf uit India, (10e eeuw, Khajuraho, beige zandsteen, hoogte 94 cm) Amsterdam, Rijksmuseum.
- 2: 'Krisdrager in de vorm van tot sexueel spel uitnodigende vrouw', (19e eeuw, Bali, beschilderd hout) Rotterdam, Wereldmuseum.
- 3: Johannes Jansz van Bronchorst (1627-1656) 'Jonge vrouw' (1654) (82 x 67 cm) Utrecht, Centraal Museum.
- 4: Cornelis Cornelisz van Haarlem (1562-1638) 'Het toilet van Batseba' (1594) (77,5 x 64 cm) Amsterdam, Rijksmuseum.
- 5: Gustave Courbet (1819-1877), 'Slapend meisje' (1866) (50 x 65 cm) Den Haag, Museum Mesdag.

GENOEMDE SCHILDERIJEN ZIJN TE ZIEN IN:

- Den Haag, Museum Bredius: Jan Steen (1626-1679), 'De verleiding' (1670) olieverf op paneel (49 x 39,5 cm);
- Den Haag, Mauritshuis: Johannes Vermeer (1632-1675), 'Het meisje met de parel' (ca. 1665) (40 x 46,5 cm);
- Amsterdam, Rijksmuseum: Ferdinand Bol (1616-1680), Venus en Adonis (ca. 1657);
- Haarlem, Frans Halsmuseum: Hendrick Goltzius (1558-1617), Zeus en Antiope (1612).